

T.C.
ÇEVRE, ŞEHİRCİLİK VE İKLİM DEĞİŞİKLİĞİ BAKANLIĞI
Strateji Geliştirme Başkanlığı

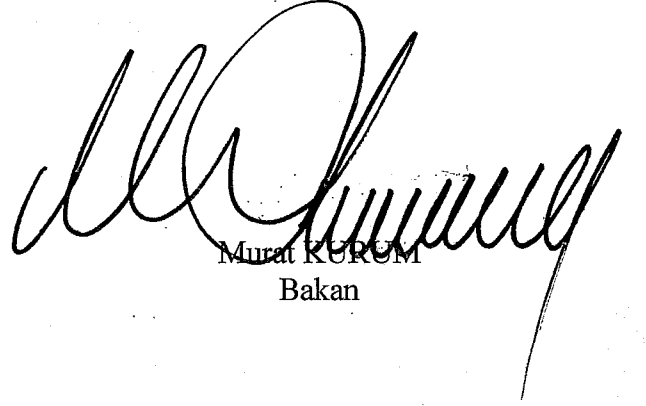
Sayı :30824082-610-3 41 8461
Konu :Yazılı Soru Önergeleri

12 Nisan 2022

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Milletvekillerimiz tarafından şahsıma yöneltilen ve ilişik listede; TBMM Esas numaraları ve konuları belirtilen yazılı soru önergeleri incelenmiş olup, söz konusu önergelerde yer alan hususlara ilişkin cevaplarımız ekte sunulmuştur.

Bilgilerinizi ve gereğini arz ederim.

Murat KURUM
Bakan

EK:

- Liste (6 Adet, 6 Sayfa)
- Cevap Yazısı (51 Adet, 93 Sayfa)

İSTANBUL MİLLETVEKİLİ
SAYIN OYA ERSOY'UN
TBMM 7/59279 ESAS SAYILI
YAZILI SORU ÖNERGESİNE AİT
SORULAR VE CEVABI

7/59279 62-120

SORULAR

Basına yansıyan haberlerde, İngiltere ve Avrupa Birliği ülkelerinden ithal edilen plastik atıkların Adana'da yasa dışı olarak çevreye döküldüğü ve açıkta yakıldığı ortaya çıkmıştır. Yasa dışı plastik döküm alanlarından toplanan toprak, kül, su ve tortu örnekleri hem Greenpeace Araştırma Laboratuvarlarında hem de bağımsız bir laboratuvardan bilim insanları tarafından incelenmiş ve dioksin furan miktarı, kirletilmemiş toprak numunesinin 400.000 katı ve şimdiye kadar Türkiye'de toprakta rapor edilen en yüksek toksik düzey olarak ortaya çıkmıştır, ise Dioksin-furanların bilinen en önemli özelliği ise kanserojen olmasıdır. Bu kimyasal, anne karnındaki bebekler için toksik olabilir, tümörleri tetikleyebilir, hormon ve bağışıklık sistemlerini etkileyebilir şeklindedir. Analizi gerçekleştiren bilim insanlarından Dr Kevin Brigden şunları söylemiştir: "Kül ve alttaki toprak örneklerinde bulunan kimyasal kirleticilerin çoğu, çevrede parçalanmaya karşı oldukça dirençlidir ve besin zinciri yoluyla hayvan ve insanlara geçebilir. İngiltere başta olmak üzere Avrupa'dan gelen plastik atıkların yoğun olarak tespit edildiği alanların bazılarında bu kirleticilerin seviyeleri çok yüksekti."

Adana'nın toplam 1.403.000 ha yüzölçümünün %38'i tarım alanı, %41'i orman, %4 'ü çayır mera alanı, %17'si iskan su yüzeyi sanayi alanıdır. 539.000 hektarlık tarım alanlarının %79'u tarla arazisi, %14'ü meyve alanı, %7'si sebze arazisidir. Tarım alanlarının %73'ü baraj gölleri, sulama sistemleri ve nehirler sayesinde sulanabilen tarım arazisidir. Adana verimli tarım, hayvancılık ve sulama arazilerini barındırmaktadır. Narenciye üretiminde ilk sıralarda yer alırken verimli toprakları ile pamuk, buğday başta olmak üzere sebze ve meyve üretiminin yapıldığı illerin başında gelmektedir. Tarım arazilerinin bu kadar verimli olduğu ve toplumun gıda ihtiyacının çoğunluğunu sağlayan toprakların göz göre göre başka ülkelerin atıklarının alınarak zehirleniyor olmasının mantıklı bir açıklamasının olmayacağı kesindir.

Plastik atıkların yasa dışı yakılması sonucu ortaya çıkan ağır metal, dioksin ve furan ve kalıcı organik kirleticilerin toprağa, suya, havaya ve besin zincirine kaşarak kansere neden olabileceği gerçeği, insan sağlığı için de geri dönüşümü olmayan zararlar içermektedir.

Bu bağlamda:

1. Bakanlık, en çok çevre kirliliğine neden olan plastik atıkların başta İngiltere olmak üzere ihracatçı ülkelere alımının durdurulması için herhangi bir adım atacak mıdır?
2. Şu ana kadar Türkiye kaç ton plastik atık ithal etmiştir? Bunların ne kadarı Adana'da yakılmıştır? Çevreye verdiği kirlilik düzeyi ölçülmüş müdür?
3. Türkiye'nin plastik atık ithalatı, 2018 yılının başında Çin tarafından alınan yasak kararıyla beraber hızla artmış ve Türkiye, 2019 ve 2020 yılında Avrupa'dan gelen plastik atıkların en büyük alıcısı olmuştur. Küresel İklim Krizinin en belirgin nedenlerinden biri olan plastik atık neden Türkiye tarafında hala ithal edilmektedir?
4. Plastik atıkların yakılması, Adana'nın verimli tarım, hayvancılık ve sulama arazilerini kirletip, yok edeceği biliniyorken bakanlık neden hala önlem almamaktadır?
5. Adana'daki yasa dışı çöp yakma alanlarında bulunan plastik çöplerin büyük çoğunluğu İngiltere ve Almanya başta olmak üzere Avrupa ülkelerine ait hazır gıda ambalajlarından oluşmaktadır. Türkiye Avrupa'nın çöpünü alıp yakarak nasıl bir verimlilik elde edecektir?
6. Türkiye, plastik atık ithal ederek kendi topraklarının kirleterek başta çocuklar olmak üzere halk sağlığını tehdit eden çevre politikası hayata geçirmiyor mudur? Bu durumun tersine çevrilmesi için bakanlık herhangi bir önlem alacak mıdır?

CEVAP

Ülkemizde ithalat işlemleri Ticaret Bakanlığı tarafından her yıl yayımlanan Çevrenin Korunması Yönünden Kontrol Altında Tutulan Atıkların İthalat Denetimi Tebliği ve Bakanlığımız tarafından yayımlanan 2021/25 sayılı Genelge ile yürütülmektedir. Ülkemize geri dönüşüm verimi yüksek tehlikesiz atıkların ithalatına izin verilmekte olup, çevre kirliliğine neden olacak atıkların ithalatına izin verilmemektedir.

2021 yılı için toplam 685 bin ton atık ithalatı yapılmış olup, bunun 110 bin tonu Adana'da faaliyet gösteren firmalar tarafından ithal edilmiştir. Plastik atık ithalatı geri dönüşüm amaçlı yapılmakta olup, yakma ve bertaraf amaçlı plastik atık ithalatı yasaktır. Geri dönüşüm tesislerinin verimleri bakiye atık yönetim planları ve gerçekleşme raporları ile takip edilmektedir. Geri dönüşüm prosesinden çıkan bakiye atıklar geri kazanım amaçlı başka bir geri dönüşüm tesisine veya bertaraf için lisanslı tesislere gönderilmektedir.

9 Şubat 2022 tarihinde Greenpeace internet sitesinde, Greenpeace'in 2021 Nisan ayındaki saha araştırmasında çoğunluğu İngiltere ve Avrupa Birliği ülkelerinden ithal edilen plastik atıkların Adana'da yasa dışı plastik döküm alanlarından toplanan toprak, kül, su ve tortu örneklerinin yüksek toksik düzeyde olduğu ile ilgili haber yapılmıştır.

) Söz konusu haberlere istinaden, Bakanlığımızca bölgede inceleme ve denetim işlemleri gerçekleştirilmiş olup, atık dökümü yapılan 33 farklı lokasyondan numuneler alınarak analiz yapılmak üzere Bakanlığımız Çevre Referans Laboratuvarına gönderilmiştir. Analiz sonuçlarının tamamlanmasını müteakip konu ile ilgili detaylı durum değerlendirmesi yapılacak olup söz konusu hususlara istinaden Bakanlığımızca denetim ve takip işlemleri titizlikle devam etmektedir.

Ayrıca, Plastik atık ithalatı geri dönüşüm amaçlı yapılmakta olup, yakma ve bertaraf amaçlı plastik atık ithalatı yasaktır. Sadece ithal edilen atıklar değil iç piyasada toplanan atıkların da çevreye zarar verecek şekilde yakılması yasaktır. Bakanlığımız tarafından yürütülen Sıfır Atık projesinin yaygınlaşması ile kaynağında ayrıştırılmış atıkların ve iç piyasa toplama oranlarının artmasıyla atık ithalatında dışa bağımlılığın azaltılması hedeflenmektedir. Bakanlığımızca yayımlanan Genelgelerle ithalatçı tesislere getirilen yeni tesis kriterleri ve ithalatçı tesislerden alınan banka teminat mektubu uygulamalarıyla kontamine, geri dönüşüm verimi düşük veya karışık plastiklerin getirilmesi kontrol altına alınmaktadır.

) 2021 yılı içinde; Adana İlimizde, yerel ve ulusal medyaya yansıyan atık yakma ve kaçak atık dökme olayları ile atık ithalatı kapsamında gümrük bölgelerinden ülkeye uygunsuz atıkların girişinin yapıldığı yönündeki haberler doğrultusunda; atık işiyle iştigal eden tesisler ile alıcı ortama dökülen atıkların tespiti ve bu alanların temizlenmesi için saha denetimleri sıklaştırılmıştır. Bakanlığımız ve Adana Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği İl Müdürlüğümüz tarafından 19-29 Nisan 2021 tarihleri arasında Adana İlimizde faaliyet gösteren 133 adet tehlikesiz/ambalaj atık geri kazanım ve toplama ayırma tesislerinde denetim gerçekleştirilmiştir. Denetimler neticesinde; Çevre Kanunu gereğince alınması gereken Geçici Faaliyet Belgesi/Çevre İzin ve Lisans Belgesi olmadan çalıştığı tespit edilen 30 işletmenin faaliyeti durdurulmuştur. Bu işletmelere firma başına 270.000 TL olmak üzere, toplam 8.100.000TL idari para cezası uygulanmıştır. Ayrıca, Çevre İzin ve Lisansı olan işletmelerin prosesleri sonucunda oluşan bakiye atıkların bertaraf edildiğine ilişkin bilgi, belge ve faturalarla ilgili incelemeler düzenli olarak yapılmaktadır.